

# Utkast till lagrådsremiss

## Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

---

### Utkastets huvudsakliga innehåll

I utkastet föreslås bl.a. att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering medger. Det lämnas också förslag för att säkerställa att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar ska få tillgång till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Förslagen syftar till att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Det föreslås samtidigt vissa ändringar för att förtydliga nuvarande regelverk, bl.a. att en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, inte ska vara försäkrad för bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken eller ha rätt till insatser med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

Förslagen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna.

## Innehållsförteckning

1	Beslut .....	3
1	Lagtext .....	4
1.1	Förslag till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall .....	4
1.2	Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481) .....	6
1.3	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) .....	8
1.4	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken .....	10
1.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade .....	11
2	Ärendet .....	12
3	Massflyktsdirektivet och det svenska genomförandet .....	12
3.1	Massflyktsdirektivets innehåll i relevanta delar .....	12
3.2	Det svenska genomförandet 2003 .....	13
3.3	Rådets genomförandebeslut .....	13
3.4	Levnadsvillkoren för utlänningar med tillfälligt skydd bör förbättras .....	14
4	Folkbokföring .....	16
4.1	Utlänningar med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare .....	16
4.2	Anmälan om inflyttning .....	20
5	Tydligare regler om uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd .....	23
6	Rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken .....	24
7	Rätten till vissa arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken .....	26
8	Insatser för särskilt stöd och särskild service .....	28
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser .....	30
10	Konsekvenser .....	31
11	Författningskommentar .....	39
11.1	Förslaget till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall .....	39
11.2	Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481) .....	41
11.3	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) .....	43
11.4	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken .....	44
11.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade .....	45

# 1 Beslut

[---] har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall,
2. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
3. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
4. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
5. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

# 1 Lagtext

## 1.1 Förslag till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

### **Inledande bestämmelser**

**1 §** Denna lag innehåller bestämmelser om krav för folkbokföring av en utlänning som omfattas av rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG och som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

**2 §** Denna lag ska tillämpas i stället för 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481). I övrigt tillämpas folkbokföringslagens bestämmelser för en person som omfattas av denna lag.

**3 §** Lagen gäller inte för en utlänning som har beviljats en flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen (2005:716) eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

**4 §** De uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i folkbokföringslagen (1991:481).

### **När folkbokföring ska ske**

**5 §** En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) får inte folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndets giltighetstid. Därefter ska utlänningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under ytterligare minst sex månader.

**6 §** För ett barn som föds levande här i landet och beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) gäller följande. Om barnet inte har folkbokförts vid födseln enligt 2 § folkbokföringslagen (1991:481) får barnet, utan hinder av vad som anges i 5 §, folkbokföras om modern folkbokförs. Det som sägs om modern gäller även fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken om denne är vårdnadshavare.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) före den 1 november 2023 ska folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025. En anmälan om inflyttning enligt 26 § folkbokföringslagen (1991:481) ska lämnas till Skatteverket inom fyra veckor från den dag lagen har trätt i kraft.

## 1.2 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 4 och 26 §§ folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 4 §<sup>1</sup>

En utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, får folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) ska inte folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte, om utlänningen har beviljats en flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller en motsvarande förklaring enligt äldre bestämmelser eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

*Andra stycket gäller inte för den som omfattas av lagen (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall.*

### 26 §<sup>2</sup>

Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader.

Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader. *Om den som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige har vistats i landet i mer än tre månader utan att uppfylla villkoren i 4 §, ska dock anmälan göras inom fyra veckor efter den dag förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda.*

En anmälan ska även göras när den som är avregistrerad som försvunnen ska folkbokföras och när ett barn ska folkbokföras här i landet enligt 2 a § eller 3 § tredje stycket.

Anmälningsskyldigheten enligt första stycket gäller inte en utländsk medborgare som omfattas av 4 § lagen (1976:661) om immunitet och

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2013:380.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2013:380.

privilegier i vissa fall och som inte har rätt till motsvarande immunitet och privilegier som en diplomatisk företrädare vid en främmande makts beskickning.

---

Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

### 1.3 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 18 § och 21 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

#### **5 kap.**

#### **18 §<sup>1</sup>**

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med stöd av 3 eller 3 a §,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningen ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller enligt 15 a §, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningen har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § eller tvärtom inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänning som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för



det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 7 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2021–19 januari 2025.

## 21 kap.

### 7 §

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd *skall* också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd *eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska* också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

---

Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

## 1.4 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § och 11 kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 5 kap.

#### 3 §

Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som *enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) inte ska folkbokföras* ska inte heller anses vara bosatt här.

Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som *har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716)* ska inte anses vara bosatt här.

En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här i landet om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år.

### 11 kap.

#### 8 §

En förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner endast för vård av barn som är bosatt i Sverige. Vid adoption ska barnet anses bosatt i Sverige om den blivande föräldern är bosatt här.

*Trots det som anges i första stycket har en förälder rätt till föräldrapenningsförmåner för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).*

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.
  2. För den som var folkbokförd i Sverige den 31 oktober 2024 gäller 5 kap. 3 § i den äldre lydelsen.

## 1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

*7 a §*

*En utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) har inte rätt till insatser enligt denna lag.*

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.
  2. Lagen tillämpas inte för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet.

